

GOVERNMENT DIPLOMA IN CO-OPERATION AND ACCOUNTANCY

Saturday, 27th May 2023

(Time : 2.00 p.m. to 5.00 p.m.)

(Maximum Marks - 100)

HISTORY, PRINCIPLES AND MANAGEMENT IN CO-OPERATION

PAPER - IV

(Version - English and Marathi)

- N. B. :** (1) Attempts any five questions
(2) All questions carry equal marks
(3) English version shall be considered as authentic

-
1. Explain importance of audit, powers and responsibilities of Auditor. 20
  2. Explain the need for Co-operation in economic development as well as explain the economic benefits and social benefits of co-operation. 20
  3. Explain the working process of Maharashtra Khadi and Village Industries Board. 20
  4. **Write short notes. (any four)** 20
    - (A) Types of Audit.
    - (B) National Dairy Development Board.
    - (C) National Co-operative Federation.
    - (D) e-Nam (National Agriculture Market).
    - (E) Mahatma Jyotirao Phule Shetkari Karj Mukti Yojana, 2019.
  5. **Explain the future of Co-operative Movement with the help of following factors.** 20
    - (A) Privatization.
    - (B) Globalization.
    - (C) Liberalization.
    - (D) Computer Era.
  6. Importance of main role of Maharashtra State Co-operative Bank as to Apex Co-operative Bank. 20
  7. Registrar is friend, philosopher and guide of the co-operative societies explain in details. 20
  8. (A) Explain the Co-operative Credit Institutions in India. 20
(B) Explain the meaning of District Central Co-operative Bank and explain its importance.
-

मराठी रूपांतर
सहकाराचा इतिहास, तत्त्वे आणि व्यवस्थापन
पेपर - ४

सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवावेत.

(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(३) इंग्रजी माध्यमातील प्रश्नपत्रिका अधिकृत समजावी.

-
१.	लेखापरीक्षकाचे महत्त्व सांगून, लेखापरीक्षकाचे अधिकार व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.	२०
२.	आर्थिक विकासामध्ये सहकाराची गरज स्पष्ट करा; तसेच सहकाराचे आर्थिक फायदे व सामाजिक फायदे सविस्तर स्पष्ट करा.	२०
३.	महाराष्ट्र खादी व ग्रामोद्योग मंडळाची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.	२०
४.	टिपा लिहा (कोणत्याही चार).	२०
	(अ) लेखापरीक्षणाचे प्रकार.	
	(ब) राष्ट्रीय दुग्ध विकास महामंडळ.	
	(क) राष्ट्रीय सहकारी संघ.	
	(ड) e-Nam योजना.	
	(इ) महात्मा ज्योतीराव फुले शेतकरी कर्जमुक्ती योजना, २०१९.	
५.	मुक्त अर्थव्यवस्थेतील सहकारी चळवळीचे भवितव्य पुढील घटकांच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.	२०
	(अ) खाजगीकरण.	
	(ब) जागतिकीकरण.	
	(क) उदारीकरण.	
	(ड) संगणकीय युग.	
६.	राज्यातील शिखर बँक म्हणून राज्य सहकारी बँकेची सहकार चळवळीतील भूमिका स्पष्ट करा.	२०
७.	सहकारी संस्थांच्या निबंधकाला मित्र, तत्त्ववेत्ता व मार्गदर्शक समजले जाते. या संदर्भात निबंधकांची भूमिका स्पष्ट करा.	२०
८.	(अ) भारतातील सहकारी पतपुरवठा संस्थांचे प्रकार विशद करा.	२०
	(ब) जिल्हा मध्यवर्ती बँकेचा अर्थ सांगून तिचे महत्त्व विशद करा.	
-